Merivahingonlaskija
Dispaschören
The Average Adjuster in Finland

EV 2/2017, annettu 6.6.2017

Korvausselvitysasiaa käsiteltiin poikkeuksellisesti kahta vakuutuksenantajaa vastaan, koska vahingon alkusyyksi esitetty kaapelivahinko oli voinut tapahtua joko aikaisemman tai myöhemmän vakuutuksenantajan myöntämän vakuutuksen ollessa voimassa. Molemmat korvausselvitysasiat liittyivät samaan vahinkoon, joten merivahingonlaskija katsoi tarkoituksenmukaiseksi käsitellä asiat yhdessä.

A oli ostanut vuonna 2011 samana vuonna valmistetun Princess Yacht V42 –mallisen veneen. Vene oli myöhemmin kuljetettu Ranskaan Välimeren rannalle. Loppuvuodesta 2013 veneen ympärillä havaittiin voitelu- ja hydrauliöljyä. Vene nostettiin telakalle, jolloin sen vetolaitteessa havaittiin voimakasta galvaanista korroosiota ja öljyvuoto vetolaitteisiin syöpyneistä rei'istä. Vene siirrettiin Suomeen, jossa sen tarkastivat Keskuskauppakamarin hyväksymä tavarantarkastaja ja sähköasiantuntija. Tarkastuksissa havaittiin, että veneen vauriot johtuivat ainakin osittain vahingoittuneesta maasähkökaapelista. Kaapelin vaurio oli saanut aikaan vuotovirtoja mereen ja aiheuttanut galvaanista korroosiota. Vakuutusyhtiö B kieltäytyi korvaamasta vahinkoa A:lle myymästään venevakuutuksesta.

A esitti merivahingonlaskijan korvausselvitysmenettelyssä ensin vaatimuksia yhtiö B:tä vastaan. Yhtiö B katsoi, ettei se ollut vakuutuksenantaja vaan yhtiö C:n asiamies vakuutusedustuksesta annetun lain (570/2005) mukaisesti. Yhtiö C puolestaan toi esille, että vakuutuksenantajana oli 30.8.2012 asti ollut yhtiö D, jonka vakuutuskanta oli sittemmin siirtynyt yhtiö E:lle. A vaati, että yhtiöt B,C ja E velvoitettaisiin korvaamaan yhteisvastuullisesti A:n vaatima määrä, A:n oikeudenkäyntikulut ja maksamaan merivahingonlaskijan kulut ja palkkion.

Yhtiöiden B ja C välisestä esitetystä asiamiessuhteesta merivahingonlaskija totesi päätöksessään, että vakuutusyhtiölain (521/2008) 31 luvun 3 §:n mukaan vakuutusyhtiön asiamiehen on toiminnassaan selkeästi ilmoitettava asiakkaalle toimivansa asiamiehenä ja markkinoinnissaan ilmoitettava edustamansa vakuutuksenantajat. Yksittäistä vakuutusta markkinoidessaan, on asiamiehen ilmoitettava, minkä vakuutusyhtiön tuotteesta on kysymys. Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä (398/1995) viittaa puolestaan vakuutusyhtiölakiin. Merivahingonlaskija totesi, että vakuutusedustusta koskevan lain (570/2005) mukainen vakuutusedustaja edustaa vakuutusyhtiötä. Vakuutusedustajat jaetaan toisaalta asiamiehiin, jotka ovat sidottuja päämiehinään toimiviin vakuutuksenantajiin ja jotka ilmenevät vakuutusedustajarekisteristä, toisaalta vakuutusmeklareihin

(*broker*), joiden edellytetään olevan itsenäisiä vakuutuksenantajiin nähden. A viittasi korvausselvitysmenettelyssä vakuutusedustajalain 1 §:n kohtaan, jonka mukaan vakuutusedustuksena ei pidetä vakuutuksenantajan lukuun tapahtuvaa vahingon selvittelyä, vahingon arviointia ja korvaustoimintaa. Merivahingonlaskija katsoi, ettei tällaisen toiminnan harjoittaminen sinänsä muuta asiamiehen asemaa, mikäli asiamies suorittaa lain tarkoittamia vakuutusten markkinointitehtäviä. Laki säätelee markkinointitehtävien hoitamisessa noudatettavia toimintatapoja, kun taas korvaustoiminnan osalta ei ole vastaavaa lainsäädäntöä.

Suomen oikeudessa on katsottu, että vakuutusyhtiö vastaa vakuutusasiamiehen toiminnasta, jolloin tämän toimintaan liittyvät vaatimukset voidaan kohdistaa vakuutuksenantajaan. Lisäksi yhtiöt C ja E ilmoittivat korvausselvitysmenettelyssä suoraan tai epäsuorasti olleensa veneen vakuutuksenantajia, yhtiö E (tuolloin yhtiö D) ajalla 30.8.2011–30.8.2012 ja C ajalla 30.8.2012 – 30.8.2015. Näin ollen merivahingonlaskija katsoi selvitetyksi, että vakuutussopimus oli ollut voimassa ensin A:n ja E:n, sitten A:n ja C:n välillä. A:n ja B:n välillä ei ollut ollut vakuutussopimussuhdetta. Merivahingonlaskija totesi, etteivät merivakuutusten markkinointiin ja sen mahdolliseen harhaanjohtavuuteen liittyvät kysymykset vakuutusasiamiehen ja vakuutuksenottajan välillä sekä niihin liittyvät korvausvaatimukset olleet merivahingonlaskijan korvausselvityksistä merivakuutusasioissa annetun lain (10/1953) tarkoittamia merivakuutukseen perustuvia korvausasioita. Näin ollen merivahingonlaskija jätti vaatimukset yhtiö B:tä vastaan tutkimatta, koska niissä ei ollut kyse vakuutussopimukseen perustuvasta korvausasiasta vakuutuksenantajan ja korvauksen hakijan välillä.

A vaati yhtiöitä C ja E korvaamaan yhteisvastuullisesti A:n vahingot. Merivahingonlaskija totesi, ettei ole olemassa oikeussääntöä, jonka mukaan kaksi vakuutusyhtiötä olisi yhteisvastuullisesti velvollinen korvaamaan vahinkoja saman vahingon osalta. Kyse oli kahdesta erillisestä vakuutuksesta, joissa myös vakuutusehdot olivat olleet ainakin nimellisesti erilaiset. Myöskään monivakuutuksessa ei kaksi vakuutuksenantajaa ole yhteisvastuussa saman vahingon osalta, vaan tilannetta tarkastellaan ikään kuin kumpikin vakuutuksenantaja olisi yksin myöntänyt vakuutuksen. Merivahingonlaskija katsoi, että A:n vaatimuksia oli näin ollen tarkasteltava kahtena erillisenä, eri vakuutuksenantajiin kohdistuvana korvausvaatimuksena.

Merivahingonlaskija totesi, että vakuutussopimuksiin sovellettavien oikeussääntöjen mukaan vakuutuksenottajan tai muun korvaukseen oikeutetun tulee näyttää, että kyse on korvattavasta vahingosta, minkä jälkeen vakuutuksenantajan on korvausvastuun välttääkseen puolestaan näytettävä, että tapaukseen soveltuu jokin rajoitusehto, jonka perusteella korvausta ei myönnetä. Vakuutuksenottajan tai muun vakuutetun tulee

korvauksen hakijana näyttää toteen vakuutusehtojen mukaisen vakuutustapahtuman sattuminen todennäköisin syin sekä sen korvattavuuden että tapahtumisajankohdan osalta. A esitti korvausperusteen, jonka mukaan vahinko oli johtunut maakaapeliin tulleesta viasta. Merivahingonlaskija tulkitsi A:n esittäneen saman korvausperusteen kumpaakin vakuutuksenantajaa (C ja E) vastaan. Korvausvaatimuksia oli siis kaksi, koska kaapeliin tullut vika oli periaatteessa voinut tapahtua ennen tai jälkeen 30.8.2012, jolloin vakuutuksenantaja vaihtui.

C hyväksyi korvausselvitysmenettelyssä sen, että korroosio oli johtunut kaapeliviasta, eikä vedonnut ennen korvausselvitysmenettelyä korvauskirjeenvaihdossa esitettyihin epäämisperusteihin. E, jota korvausselvitysmenettelyssä edusti yhtiö B, viittasi puolestaan yhtiö B:n alkuperäisessä korvauspäätöksessä esitettyihin korvauksen epäämisperusteisiin. Merivahingonlaskija kuitenkin katsoi, ettei mikään näistä epäämisperusteista ollut rajoitusehtoja tarkastellen hyväksyttävissä sellaisenaan. Sovellettavien kaskoehtojen ehtokohta 3.1 sisälsi kaikenvaravakuutuksen, joka kattoi nimenomaisesti myös oikosulun ja sähköisen ylikuumenemisen. Ehtokohta 8.1 puolestaan rajasi korvattavuuden ulkopuolelle vain normaalit sään ja luonnonilmiöiden vaikutuksesta johtuneet korroosiovauriot.

Merivahingonlaskija katsoi, että vaikka korvauksen hakijan täytyi näyttää vakuutustapahtuma ja myös sen ajankohta, ei tälle voinut asettaa kohtuuttomia vaatimuksia faktisen tapahtumaketjun eri osatekijöiden ajankohdan osalta. Merivahingonlaskijan mielestä ei ollut syytä tarkastella vain leikkauman syntymistä, vaan kaapelin vioittumista käyttökelvottomaksi tapahtumaketjuna. Kaapelin leikkauma oli voinut kasvaa myös vähitellen kaapelia liikuteltaessa, mitä ei ollut pidettävä kulumisvahinkona. Merivahingonlaskija piti selvästi todennäköisempänä, että kaapelivaurio oli tapahtunut C:n vastuuaikana, joka oli kestänyt yli 14 kuukautta ja koko purjehduskauden 2013, ennen kuin vahinko oli väitetyllä tavalla ilmennyt. Näin ollen merivahingonlaskija katsoi, että C oli vakuutusehtojensa mukaan vastuussa vakuutuskorvauksesta, kun taas E ei ollut korvausvastuussa aiheutuneesta vahingosta, koska vahingon ei voinut katsoa tapahtuneen sen vakuutuskautena.

Korvauksen määrän osalta merivahingonlaskija totesi, ettei C ollut vastuussa veneen telakointikustannuksista eikä kuljetuskustannuksista Suomeen, koska merivahingonlaskija ei pitänyt asiassa esitetyn aineiston perusteella ilmeisenä, että yhtiö B olisi vakuutuksenantajaa sitovalla tavalla kehottanut toimittamaan venettä tarkastettavaksi ja korvattavaksi Suomeen, vaan tapahtumat olivat kehittyneet siten, että kun venettä oltiin tarkastettu Suomessa, oli mahdollisia perusteita vakuutuskorvauksen saamiseksi ilmennyt, minkä jälkeen A oli tehnyt asiassa 29.1.2015 vahinkoilmoituksen. Merivahingonlaskija katsoi, että C:n tuli korvata ne veneen korjauskulut, jotka olivat aiheutuneet korroosiovahinkojen korvaamisesta. C myönsi

määrällisesti sähkömittauksen Ranskassa, sähkömittaukset Suomessa ja maasähkön liitäntäkaapelin mittauksen. Korvauksen määrästä vähennettiin omavastuu. Merivahingonlaskija ei tutkinut vaatimusta asianosaiskulujen korvaamisesta, koska korkeimman oikeuden ratkaisusta 738/22.9.1982 ilmenevän oikeusohjeen mukaan merivahingonlaskijan korvausselvitysmenettelyssä ei voi tuomita maksettaviksi asianosaiskuluja.

Merivahingonlaskijan kulujen ja palkkion osalta merivahingonlaskija totesi periaatteena olevan, että vakuutetun ollessa kuluttajan asemassa oleva yksityishenkilö vakuutusyhtiö korvasi nämä kustannukset.